

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики»
Дніпропетровської обласної ради»**

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИРИГУВАННЯ»
кафедра народних інструментів**

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 4**

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. Навчальна дисципліна «Диригування» є вибіркоким компонентом підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти «магістр». Актуальність предмета визначається тим фактом, що оволодіння знаннями з питань диригентського мистецтва та їх застосування у виконавській діяльності сприяє розвитку музичного мислення та розширенню напрямів творчої реалізації здобувачів освіти.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формують загальні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою Дніпровської академії музики.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 2 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8 Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові:

ФК 3 Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики/ звукоорежисерської практики обробки звуку.

ФК 6 Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7 Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 7, курс – перший та другий; семестр I–III, загальний обсяг – 210 годин, з них індивідуальних – 110 години, самостійних – 100 годин.

МЕТОЮ виховання всебічно розвиненого музиканта-диригента, здатного на високому професійному рівні вести активну творчу діяльність з оркестровими колективами народних інструментів / капелами.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 2 Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Диригування» вивчається на першому та другому курсах (I-III семестри) та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисциплін «Основи диригування», «Диригування», «Оркестровий клас», «Бакалаврська (кваліфікаційна) робота». Дисципліна «Диригування» пов'язана з вивченням наступних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки: «Оркестровий клас», «Клас ансамблю», «Сучасне виконавське мистецтво», «Підготовка магістерської (кваліфікаційної) роботи».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Диригування» реалізується у вигляді індивідуальних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально-стимулюючий, збирання інформації, метод міжпредметних зв'язків, метод жанрової атрибуції, аналітичний метод.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

Диригування в класі (з концертмейстером) дві частини симфонії, або увертюра та хорова сцена (хронометраж – до 15 хв).

Інструментовка для оркестру/капели одного з творів програми підсумкового іспиту.

II семестр

Диригування в класі (з концертмейстером) 2 твори різних за жанрами та стилями (один для симфонічного оркестру, другий – оригінальний для народного оркестру або капели бандуристів) (хронометраж – до 20 хв).

Інструментовка для оркестру 2-3 творів з програми підсумкового іспиту.

III семестр

Робота з оркестровим колективом 2-4 твори (власного інструментування) різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 20 хв).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. До контрольних заходів відносяться поточний та підсумковий контроль. **Поточний контроль** включає до себе перевірку засвоєння музичного матеріалу згідно з програмними вимогами шляхом виконання самостійних та індивідуальних

завдань. **Підсумковий контроль – екзамен** наприкінці III семестру – проводиться з метою оцінки результатів навчання в обсязі, визначеного навчальною програмою матеріалу, і в терміни, встановлені навчальним планом. Основними формами контролю знань є прослуховування, перевірка самостійних робіт студентів та співбесіда.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»). Курс передбачає самостійну роботу, роботу в класі та з колективом. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені навчальним процесом мають бути виконані у встановлений термін. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геринович О. Аспекти техніки диригування. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: видавець Третяк І.Я., 2009. 120 с.
2. Доронюк В. Д. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ: Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. 292 с.
3. Доронюк В. Методика викладання диригування. Івано-Франківськ, 2005. 128 с.
4. Зимовець Ю.М. Основи диригентської техніки. Херсон, 2004. 193 с.
5. Історія диригування (оркестрове виконавство): методичні матеріали з курсу /уклад. Ю.І. Лошков. Харків: ХДАК, 2002. 34 с.
6. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 108 с.
7. Лошков Ю. І. Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні : монографія. Харків: Харк. держ. акад. культури, 2007. 221 с.
8. Лошков Ю. І. Оркестрове диригентське виконавство: теорія та практика: посібник. Вінниця : Нова Книга, 2014. 128 с.
9. Макаренко Г. Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри: монографія . К.: Факт, 2005. 328 с.
10. Плужніков В. М. К. Л. Дорошенко – диригент, педагог, просвітник: монографія. Харків : Колегіум, 2016.
11. Плужніков В. М. Професія диригента та шляхи її формування в західноєвропейській театральній-концертній практиці XIX століття / Давидов М. *Виконавське музикознавство*. Енциклопедичний довідник. Луцьк, 2010. С. 255–256.
12. Сверлюк Я. В. Диригентсько-оркестрова освіта: теорія, методика, практика: монографія. Рівне: РДГУ, 2007. 235 с.
13. Турчак С. В. Диригент в оперному театрі. Рожок В. І. Сонячний маестро: монографія. К.: Автограф, 2006. С. 214–218.

Додаткова

1. Бенч-Шокало О. Г. Український хорівий спів: Актуалізація звичаєвої традиції : навч. посіб. Київ : Ред. журн. «Укр. Світ», 2002. 440 с.

2. Бурбан М. Українські хори і диригенти. Дрогобич: Посвіт, 2006. 640 с.
3. Воєводін В. В. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутніх музикантів-виконавців в оркестровому класі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 Теорія та методика навчання музики і музичного виховання. К., 2007. 19 с.
4. Гайденко А. П. Інструментознавство та основи теорії інструментування: підручник. Харків : Майдан, 2010. 156 с.
5. Гамкало І. Д. Диригентське мистецтво. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2015. Видання третє. 351 с.
7. Комаровська О. А. Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток : монографія. Івано-Франківськ : НАБІР, 2014. 412 с. .
8. Сідлецька Т. І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України: навчальний посібник.. Вінниця: ВНТУ, 2011. Ч.1. 122 с.
9. Сідлецька Т. І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України: навчальний посібник.. Вінниця: ВНТУ, 2011. Ч.2. 72 с. / Харківський державний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2006. 16 с.
10. Хащеватська С. С. Читання партитур. К. : ДМЦНЗКіМУ, 2003. С. 36–40.
11. Хащеватська С.С. Інструментознавство. Вінниця Нова книга, 2008. 256 с.
12. Читка хорових партитур: навчально-методичний посібник / В. Я. Савчук, Л. В. Шегда. Івано-Франківськ: Фоліант, 2021. 196 с.

Інформаційні ресурси

1. Петрик С. В. Диригентська техніка як важливий компонент мистецтва диригування. *Культура України*. 2012. Випуск 39. URL: [ku-khsac.in.ua/kultura39/34.pdf](http://khsac.in.ua/kultura39/34.pdf)
2. Біографії та ноти українських композиторів. URL: <http://ukrnotes.in.ua/index.php> .
3. Вікімедія Україна. URL: <https://bit.ly/3GNRg9v> .
4. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL: www.dnpb.gov.ua/.
5. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> .
6. Український архів класичної музики. URL: <http://classical.suspilne.media/>